

EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI A VIII-A
Anul școlar 2019 - 2020

Probă scrisă
Limba și literatura maghiară maternă

Test 21

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I

45 puncte

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, válaszolj a hozzá kapcsolódó kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

Balajthy bácsi helyettesített már fél éve. (A számtantanárnőnk beteg volt, az öreget nyugdíjból rendelték be.) Jól megvoltunk vele, az az igazság, csak nem tudtuk soha, hányasra feleltünk. Pedig nem állhattunk valami fényesen, akkoriban inkább horgászni jártunk, és a halakat számoltuk. Különösen Péter. Sokszor csak a táskáját dobta be az ablakon, aztán két-három óra múlva érkezett meg.

– Péter, Péter, nem lesz ennek jó vége. Hozd ki a házi feladatodat. – Az öreg türelmesen várt.

– Tanár úr, nem számítottam rá, hogy épp ma... Tetszik érteni... Egyébként mindig megcsinálom...

– Péter, Péter! Mit írok be neked? Mi jár ezért?

– Természetesen egy fa, tanár úr, egy tök. De majd pótolom.

– Fa?

– Hát csak úgy mondjuk... Szóval lehet az tűzifa, sámlí, akác – lényeg az, hogy elégtelen.

– Nem tudom, mi lesz veled? – És csóválta az öreg a fejét.

Szóval elég gyakran ez történt. Péter az év vége felé elkezdett nyugtalankodni – azért mégse volna kellemes megbukni. Ha néha-néha felelt, akkor is elég bizonytalanul. Hátha az öreg be sem írja a jobb jegyeket, csak a „fákat”. Még az osztálykönyvet se tudtuk megnézni, mert az öreg a saját kis noteszébe jegyezgetett csak valamit. Viszont elég gyakran bent felejtette az asztalon, s csak a folyosóról baktatott vissza érte. Péter nem sokáig tétovázott. Magához vette a noteszt. Az öreg jött vissza.

– Nem hagytam benn a noteszt, gyerekek?

Mi álltunk, tétovázva.

– Nem, tanár úr. Azt hiszem, ma nem is tetszett hozni – mondta Péter.

– Az lehet, nagyon meglehet – mondta az öreg nevetve. – Kitelik tőlem. – És kibaktatott.

Mi persze, röpiültünk Péterrel, ki a patak mellé, meg sem álltunk addig. Lerogytunk a tavaszi fűbe, eldobtuk az iskolatáskákat, aztán elő a noteszt.

– Ne vacakolj, nézd meg már – mondtam Péternek.

– Az enyémet először, ne haragudj, mégiscsak én vagyok „mélyebben”. – Egyenesen boldogok voltunk, mit is találtunk.

Szép ábécében be voltak írva a diákok, de jegyeket nem találtunk. Helyettük apróbetűs bejegyzéseket, alig lehetett kisilabizálni. „Nem tanul.” Aztán: „Jó humorú.” Meg voltunk döbbenve. „Egyéniség.” Mi, a fene, Péter, te egyéniség vagy? Az öreg! Miket tud. „Kár lenne érte.” „Gondolkodik, de nem tanul.” „Apja nem él.” „Viheti valamire.” „Fantázia.”

Meghatódtunk az öregem. Komolyan veszi a tanítást, nemcsak a jegyeket. Zavarba

jöttünk, ahogy végiglapoztuk a noteszt, a gyerekekre mindre tudott egy-egy jellemzőt, elámultunk. Aztán a notesz leghátulsó rekeszéből fényképek hullottak ki. Két kislány képe meg egy fiúé. A fényképekből egy jókora darab hiányzott, mintha leszakította volna valami. Gyorsan visszatettük, és máris indultunk.

Az öreg egy földszintes házban lakott, benn az udvaron nyílt az ajtaja.

– Na, mi az, fiatalemberek? Érzitek, hogy nincs rendben a szénátok?

Álltunk csak az ajtóban.

– Gyertek be, na – mondta. – Hát nem álltok valami fényesen, különösen te, Péter!

Hát mi lesz? Fogsz tanulni? Várjatok, csinállok egy teát, meg esztek velem egy darab kolbászt, szalonnát, ami van. Nem lehet válogatni.

– Nem, mi igazán nem kérünk.

– Ne nyavalyáskodjatok. – És már hozta is az elemóziát. Körös-körül könyvek még a földön is, az ágyra is odahalmazva, folyóiratok, jegyzetek.

– Így élek én, hát mit csináljak? Kinek mi jut? Nekem a könyvek jutottak. Na, egyetek...

– Tanár úr... – Péter is nehezen vágott bele – megtaláltuk a noteszét... Ahogy délben takarítottam, én voltam a hetes, megtaláltam. – És nyújtotta is.

– Jaj, de rendesek vagytok! Ez szép. Nem is annyira a notesz miatt... Úgyis tudom, fejből, hogy álltok.[...]

(Gyurkovics Tibor: *A tanár úr notesza*. Részlet)

1. Ki az elbeszélő, milyen viszonyban van a többi szereplővel? 5 pont
2. Értelmezd az alábbi kifejezéseket a szövegösszefüggés alapján! 4 pont
nincs rendben a szénátok; én vagyok „mélyebben”; természetesen egy fa; nem állhattunk valami fényesen
3. Mutasd be Balajthy tanár urat 4–5 mondatban, nevezd meg két jellemvonását! 6 pont
4. Alkoss mondatokat a *beteg* szóval úgy, hogy a mondatban legyen:
a. alany
b. állítmány
c. tárgy
d. jelző
e. határozó! 5 pont
5. Csoportosítsd az alábbi szavakat aszerint, hogy milyen toldalék fordul elő bennük!
öreget, igazság, ablakon, könyvek, tisztában
a. képzett szavak:
b. jellel ellátott szavak:
c. ragos szavak: 5 pont
6. Alakítsd át az alábbi mondatot a kérésnek megfelelően!
Rendesek vagytok.
a. legyen múlt idejű;
b. legyen jövő idejű;
c. legyen felszólító módban;
d. legyen többes szám első személyben;
e. legyen egyes szám harmadik személyben! 5 pont
7. Képzeld el, hogy Péter ötven év múlva az unokájával beszélget a történetéről. Fogalmazd meg 10–15 mondatos párbeszédüket! 15 pont

SUBIECTUL al II-lea

45 puncte

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, válaszolj a hozzá kapcsolódó kérdésekre oldd meg a feladatokat!

Már 1558-ból ismerünk magyar nyelvű drámát, ekkor jelent meg Bornemisza Péter Szophoklész-átírata, a Tragédia magyar nyelven az Szophoklész Elektrájából. 1569-ben nyomtatták ki egy ismeretlen szerző komédiáját, a Komédia Balassi Menyhárt áruhatásáról című művet.[...] A 18. század utolsó harmadában a polgárság megerősödésével, a városiasodásnak köszönhetően ugyan sorra nyíltak a színházak Pesten, Budán és más városokban, de ezekben leginkább csak német nyelven játszottak. 1812-ben nyílt meg (és 1849-ig működött) a több mint háromezer néző befogadására alkalmas Pesti Német Színház a mai Vörösmarty téren.

Az első magyar hivatásos színtársulat, a Magyar Nemzeti Játékszíni Társaság 1790-ben alakult meg Kelemen László (1762–1814) vezetésével Budán, és 1796-ig, a Martinovics-féle összeesküvés vérbe fojtásáig működött. 1799-ben újjászerveződött, bemutatták Bessenyei György A filozófus című drámáját, és Goethe, Schiller, valamint Shakespeare műveit is játszották, de ezúttal sem tudtak meggyökerezni a korabeli társadalom érdeklődésének hiánya miatt.

A második magyar színtársulat, az Erdélyi Magyar Színjátszó Társaság Kolozsváron jött létre 1792-ben Wesselényi Miklós támogatásával és vezetésével, Kótsi Patkó János szakmai irányítása alatt. Ők mutatták be Magyarországon először Shakespeare Hamletjét is. A társulat egy része 1807-től Pesten játszott. A pesti csoport tagja volt Déryné Széppataki Róza (1793–1872) is, aki nemcsak híres színésznő volt, hanem tucatnyi német darab fordítója, és roppant érdekes emlékiratok szerzője is. A korabeli színészi munka hősiességét – és egyben reménytelenségét – mi sem jelzi jobban, mint hogy minden alkalomra más drámát kellett betanulniuk, hiszen nagyrészt ugyanaz a maroknyi közönség kereste föl előadásukat hétről hétre.

Az első pesti színtársulatoknak nem volt saját épületük. Előadásukat a Várszínházban és a Rondellában tartották. A Várszínház épülete ma is létezik, a karmelita rend budavári kolostorából alakult színházépületté a rend feloszlata (1784) után. A Rondella a régi pesti városfal déli körbástyája volt, 1815-ig szolgált színházi előadások alkalmi helyszínéül, ekkor városrendezési okokból lebontották. Mindkét épület otthont adott magyar és német nyelvű előadásoknak is.

Nemzeti Színházunk – Pesti Magyar Színház néven – csak 1837-ben nyílt meg a mai Rákóczi út és Múzeum körút sarkán. Egyik leghíresebb színésznője Lendvayné Hivatal Anikó, egyik jelentős férfi színésze Megyeri Károly volt. (Utóbbi sokszor játszotta például a Bánk bán Biberachját.) Ezt követően is fontos maradt azonban a vándorszínészet: tudjuk, hogy Petőfi is, Arany is eljátszotta a maga „epizód szerepét” ennek társulataiban.

(<https://www.nkp.hu/tankonyv/irodalom>)

1. Fogalmazd meg a szöveg témáját egy mondatban! 5 pont
2. Milyen nyelvű darabokat adtak elő a 18. századi magyarországi színházakban? 5 pont
3. Ki írta A filozófus című drámát? 5 pont
4. Mivel foglalkozott Déryné Széppataki Róza? 5 pont
5. Állítsd időrendi sorrendbe az alábbi eseményeket!
  - a. az Erdélyi Magyar Színjátszó Társulat megalakulása
  - b. a Pesti Magyar Színház megnyílása
  - c. a Komédia Balassi Menyhárt áruhatásáról című komédia megjelenése
  - d. a Kelemen László vezette színtársulat megalakulása
  - e. a karmelita rend feloszlása5 pont

6. Állapítsd meg, hogy az alábbi kijelentések IGAZak vagy HAMISak! Jelöld a vizsgalapon!
- a. A Pesti Német Színház kevesebb mint háromezer nézőt tudott befogadni.
  - b. A 18. században érdektelenség övezte a színjátszást.
  - c. Az első pesti színtársulatoknak nem volt saját épületük.
  - d. Megyeri Károly híres felfedező volt.
  - e. Magyarországon nem volt fontos a vándorszínészet. 5 pont
7. Az alábbiakban a szövegben előforduló öt szó/kifejezés rokon értelmű megfelelőjét adtuk meg. Melyek ezek a szavak/kifejezések?
- a. (összeesküvés) leverése
  - b. nem tudott meghonosodni
  - c. kis számú (közönség)
  - d. (ma is) megvan
  - e. ideiglenes (helyszín) 5 pont
8. Kik azok a színésznők, akiket név szerint is említ a szöveg? 4 pont
9. Kíváncsi volnál egy XIX. századi színházi előadásra? Indokold válaszodat 4–5 mondatban! 6 pont